

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	studia stacjonarne:	Z-IB-208
	studia niestacjonarne:	Z-IBN-208
Nazwa przedmiotu	Biocybernetyka	
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Biocybernetics	
Obowiązuje od roku akademickiego	2022/2023	

USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studiów	INŻYNIERIA BIOMEDYCZNA	
Poziom kształcenia	I stopień	
Profil studiów	Praktyczny	
Forma i tryb prowadzenia studiów	Studia stacjonarne i niestacjonarne	
Zakres	Wszystkie zakresy	
Jednostka prowadząca przedmiot	Uczelnia	Politechnika Świętokrzyska
	Jednostka	Katedra Technologii Informatycznych
Koordynator przedmiotu	dr Małgorzata Lucińska	
Zatwierdził	dr hab. inż. Dariusz Bojczuk, prof. PŚk	

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	Przedmiot kierunkowy	
Status przedmiotu	Obowiązkowy	
Język prowadzenia zajęć	Polski	
Usytuowanie w planie studiów - semestr	studia stacjonarne	Semestr II
	studia niestacjonarne	Semestr II
Wymagania wstępne	brak	
Egzamin (TAK/NIE)	NIE	
Liczba punktów ECTS	2	

Forma prowadzenia zajęć		wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	inne
Liczba godzin w semestrze	studia stacjonarne:	30				
	studia niestacjonarne:	18				

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Kategoria	Symbol efektu	Efekty kształcenia	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01	Zna i rozumie podstawy teoretyczne, założenia i podstawowe pojęcia modelowego opisu rzeczywistości oraz metodykę tworzenia modeli biocybernetycznych.	IB1P_W03 IB1P_W12
	W02	Zna przykłady zarówno prostych jak i złożonych modeli biocybernetycznych. Ma wiedzę dotyczącą badania modelu i wyciągania wniosków na jego podstawie.	IB1P_W03 IB1P_W12
	W03	Zna narzędzia informatyczne niezbędne do przeprowadzenia symulacji komputerowych różnych modeli biocybernetycznych.	IB1P_W07
Kompetencje społeczne	K01	Rozumie potrzebę nieustannego rozwijania i pogłębiania kompetencji zawodowych i osobistych, pozyskiwania i analizowania najnowszych osiągnięć związanych biocybernetyką..	IB1P_K01

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć	Treści programowe
wykład	Wprowadzenie do cybernetyki - definicje, rys historyczny. Cele i zakres problemowy biocybernetyki. Podstawowe własności systemów spotykanych w przyrodzie - interakcje ze środowiskiem, zmienne wejściowe i wyjściowe systemu. Synteza i analiza systemu. Modelowy opis rzeczywistości - pojęcie modelu i jego główne cechy. Wykorzystanie modeli w biologii, inżynierii biomedycznej i medycynie. Rola modelowania i symulacji w biocybernetyce. Konstruowanie modeli biocybernetycznych - rola informacji w tworzeniu modelu, wybór kształtu modelu, identyfikacja modelu, symulacje. Różnorodność modeli biocybernetycznych i ograniczenia modelowania. Przykłady prostych modeli systemów biocybernetycznych - symulacja modelu kości, modelownie pracy mięśni. Modelowanie złożonych systemów biologicznych. Agregacja modeli elementów składowych w celu uzyskania modelu złożonego systemu. Modele dynamicznych systemów biocybernetycznych. Przykład modelu złożonego systemu dynamicznego. Metody modelowania w epidemiologii - epidemia, pandemia, epidemiologia, modelowanie epidemii SIS, SIR, SIRS., symulacja modeli epidemiologicznych. Modelowanie systemów biologicznych ze sprzężeniem zwrotnym. Struktura i ogólne właściwości obiektów ze sprzężeniem zwrotnym. Przykłady modeli biocybernetycznych ze sprzężeniem zwrotnym. Modele systemu immunologicznego. Modele poszczególnych elementów i funkcji układu odpornościowego. Sieci neuronowe jako przykład udanego modelu systemu biocybernetycznego. Budowa sztucznego neuronu, różne typy sieci neuronowych. Perspektywy rozwoju biocybernetyki.

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów kształcenia (zaznaczyć X)					
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Sprawozdanie	Inne
W01			X			
W02			X			
W03			X			
K01						X

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA

Forma zajęć	Forma zaliczenia	Warunki zaliczenia
wykład	zaliczenie z oceną	Uzyskanie 50% punktów z kolokwium

NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS												
Lp.	Rodzaj aktywności	Obciążenie studenta										Jednostka
		studia stacjonarne					studia niestacjonarne					
		W	C	L	P	S	W	C	L	P	S	
1.	Udział w zajęciach zgodnie z planem studiów	30					18					h
2.	Inne (konsultacje, egzamin)	2					2					h
3.	Razem przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	32					20					h
4.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	1,3					0,8					ECTS
5.	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	18					30					h
6.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy	0,7					1,2					ECTS
7.	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	0					0					h
8.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym	0,0					0,0					ECTS
9.	Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50					50					h
10.	Punkty ECTS za moduł <i>1 punkt ECTS=25 godzin obciążenia studenta</i>	2										ECTS

LITERATURA

1. Tadeusiewicz R. (2013), *Biocybernetyka - Metodologiczne podstawy dla inżynierii biomedycznej*, PWN, Warszawa
2. Tadeusiewicz R., Jaworek J., Kantoch E., Miller J., Pieciak T., Przybyło J. (2012), *Wprowadzenie do modelowania systemów biologicznych oraz ich symulacji w środowisku MATLAB*, UMCS, Lublin.
3. Tkacz E., Borys P (2006), *Bionika*, WNT.
4. Tadeusiewicz R. (1993), *Problemy biocybernetyki*, PWN, Warszawa, II wydanie poprawione.